

Hertil kommer, at en fjernelse af vetoetten kvalitativt vil ændre EU's overnationale karakter. Grunden til at vetoetten spiller så stor en rolle, at den ligefrem er forudsætningen for EU-medlemskabet er naturligvis, at vetoetten sikrer, at der ikke imod Folketingets vilje kan vedtages EU-lovgivning, som f.eks. strider mod grundloven, overskrider traktatens anvendelsesområde eller griber ind i danske vitale interesser, f.eks. det kommunale selvstyre eller det danske skatte- og velfærdssystem. Dermed sikres, at Folketinget kan håndhæve traktatens grænser og gribe ind, hvis EU vedtager retsakter med virkning for Danmark på områder, hvor Danmark ikke har overdraget suveræniteten. Vetoetten er altså i juridisk forstand et instrument, der kan sikre, at regering og Folketing kan overholde grundlovens krav om at suveræniteten kun kan overlades til EU i »nærmere bestemt omfang«.

Nicetraktaten indebærer, at det i praksis bliver umuligt bruge Luxembourgforligets vetoet, når en række nye medlemsstater er optaget. Det antages i dag, at vetoetten anerkendes af Frankrig, Storbritannien, Sverige, Grækenland og Danmark. Landene i denne såkaldte »vetoklub« rykker det land til undsætning, som påberåber sig vetoetten i en konkret sag – og landene udgør i dag tilsammen et blokerende mindretal i EU's ministerråd. Når udvidelsen af EU er gennemført vil de ovennævnte fem lande ikke længere kunne blokere en beslutning (se bilag 1). Dette skyldes, at de nye afstemningsregler i Nicetraktaten ikke tager højde for sikringen af vetoetten. Frankrig og Storbritannien prioriterede deres egne stemmevægte og de store landes kontrol med magten i EU's ministerråd højere end bevarelsen af vetoetten.

Regeringen ville kunne løse problemet, hvis den inden en dansk ratifikation kan få en bindende aftale med lande som Polen og Tyrkiet om at disse lande i tilfælde af EU-medlemskab vil indtræde i »vetoklubben«. Men det er næppe sandsynligt, at regeringen vil arbejde for en sådan aftale.

Ad 2.

Opretholdelse af den danske kommissærpost som forudsætning for tiltrædelse af Amsterdamtraktaten

Siden 1972 har det været en forudsætning for det danske EF- og EU-medlemskab, at Danmark

har ret til at udpege en EU-kommissær. Det har hele tiden været en så indlysende forudsætning, at den ikke på samme måde som vetoetten er blevet understreget af Folketinget i en betænkning, for retten til at udpege en kommissær fremgår jo glasklart af selve traktaten og har hele tiden gjort det. Intet parti har mig bekendt nogensinde stillet forslag om at opgive denne ret, tværtimod har skiftende regeringer altid haft som grundholdning, at Danmark skal bevare retten til at udpege en kommissær.

Dette blev senest understreget i forbindelse med Amsterdamtraktaten, se nedenfor.

Nicetraktaten indebærer at der i fremtiden, når der er 27 medlemslande i EU, skal indføres en rotationsordning for kommissærposter, således at landene på skift mister retten til at udpege en kommissær. Danmark forpligter sig juridisk til at godkende en sådan ordning og kan kun modsætte sig detaljer i ordningen, f.eks. er det endnu ikke afgjort om der skal være 15, 17 eller 20 kommissærposter. Det mest sandsynlige er jo nok, at det vil lande på 15 – 20 kommissærposter, men det afgørende i forhold til grundloven er den simple kendsgerning at Danmark på forhånd accepterer at afgive kommissærposten i perioder. I regeringens forhandlingsoplæg til det, der blev Amsterdamtraktaten, var det danske krav om at bevare kommissærposten klart markeret og udenrigsministeren fastslog meget klart den danske position i et svar på spørgsmål nr. S 670 af 27. november 1996 af Keld Albrechtsen (EL):

»Det fremgår af forhandlingsgrundlaget af 11. december 1995 at den danske regering finder, at alle medlemslande bør være repræsenteret i Kommissionen. Kun derved kan befolkningerne have tillid til, at Kommissionen tager tilstrækkelig hensyn til medlemslandenes forskellige interesser.«

Dette svar blev optaget i et bilag til betænkningen til lovforslag L 1 om Danmarks tiltrædelse af Amsterdamtraktaten og lå således både til grund for folkeafstemningen den 28. maj 1998 og Folketingets efterfølgende godkendelse af ratifikationen. I sit svar understreger udenrigsministeren, at forudsætningen om, at hvert land skal være repræsenteret i kommissionen, er nødvendig af hensyn til befolkningen og netop derfor må det anses for en helt afgørende forudsætning for gyldigheden af de beslutninger, der er